

Legenda: zastávka otázka doporučení zajímavost

Pracovní list pro žáky

Výlet za archeologickými zajímavostmi Karlových Varů

Trasa: naleziště v Tašovicích - zámek v Doubí - kostel sv. Linharta

Úvod: Na našem výletě navštívíme jedinou archeologickou rezervaci v Karlovarském kraji, kde byl nalezen ojedinělý doklad existence člověka neandertálského typu. Povíme si, jaké nástroje používali pravěcí lidé a jaká obydlí si stavěli obyvatelé tašovické lokality. Dále se zastavíme v Doubí u bývalého hrádku, dnes zámku, a seznámíme se s jeho historií. Také se vypravíme do lázeňských lesů, kde objevíme pozůstatky pozdně románského kostela. Na chvíli se staneme archeologem a zakreslíme si podobu kostela podle pozůstatků a také se pokusíme zakreslit místo nalezených předmětů. Pojdme se tedy blíže podívat za našimi předky.

zastávka

Lokalita: naleziště Tašovice - mezolitická stanice a slovanské hradiště

(GPS: 50°12'41.353"N, 12°48'29.817"E)

Na západním okraji Karlových Varů, přesněji na levém břehu Ohře, se nachází výrazná skalní ostrožna s pravěkou a slovanskou lokalitou Tašovice. Je jedinou archeologickou rezervací v Karlovarském kraji. Dříve se používal název Starý Loket.

Název Starý Loket se objevil na staré mapě loketského panství z roku 1799 a na plánu hradiště nacházející se v této lokalitě z roku 1878.

1. Urči, co je ostrožna. Zkus také doplnit přesné názvy lokalit na obrázcích.

2. Proč vyhledávali pravěcí lovci právě ostrožny u řek?

.....

.....

V Tašovicích byl nalezen ojedinělý doklad pobytu člověka neandertálského typu na Karlovarsku. Jedná se o silně **omletý křemencový úštěp**. Podle tvaru úštěpu a techniky opracování lze určit, že vznikl ve středním paleolitu mezi 230 000 až 100 000 př. n. l. Unikátní je, že tento úštěp zde později našel člověk v období mezolitu (tj. střední době kamenné, 8 000 - 5 500 př. n. l.), který ho přepracoval a znovu upotřebil.

3. Na kterém obrázku je úštěp? Zkusíš pojmenovat zbylé předměty?

☐

☐

☐

4. Jakým způsobem opracovával mezolitický člověk kamenné nástroje?

- a) obrušováním
- b) otloukáním
- c) štípáním
- d) vrtáním

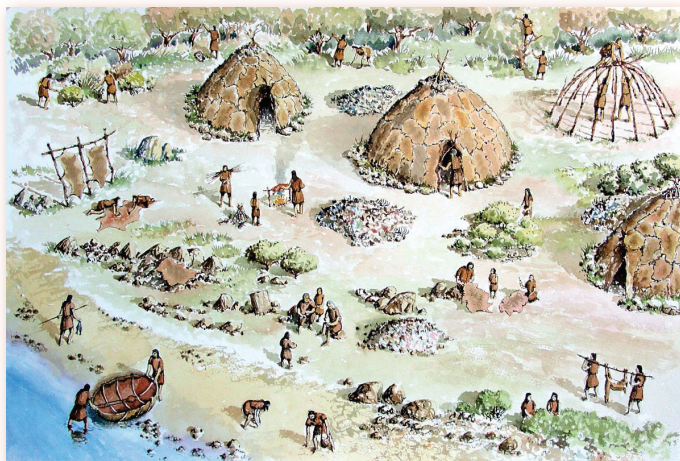
V Tašovicích byly také nalezeny pozůstatky po třech typech obydlí:

MEZOLITICKÁ CHATA

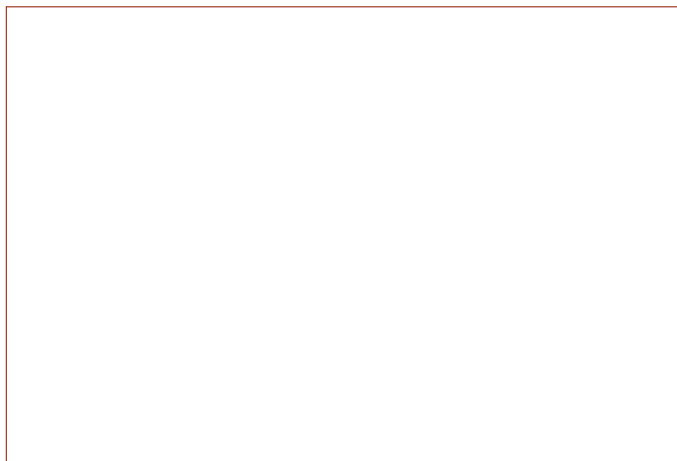
Byly zde odkryty pozůstatky dvou vzájemně spojených jam. Kolem nich byly stopy po špičatých kulech. Ty byly zapuštěny do země a překryty kožešinami. U vchodu do obydlí byla dvě zahloubená ohniště.

SLOVANSKÝ SRUB

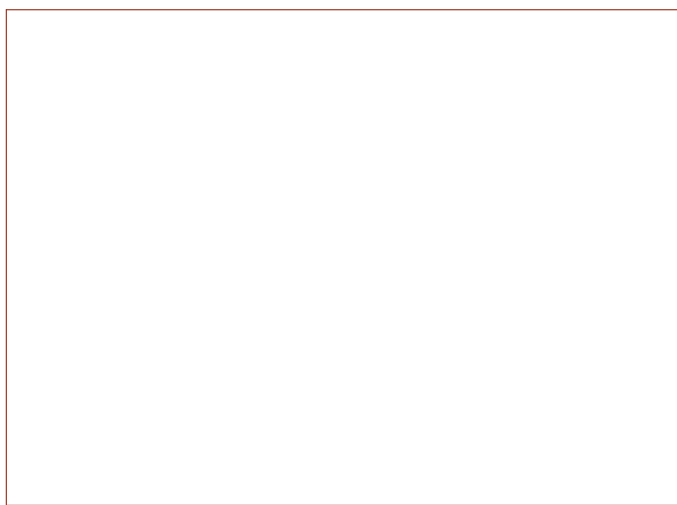
Přítomnost Slovanů v našem kraji v raném středověku dokazuje nálezy zbytků srubu v místě nad mezolitickým sídlištěm. Podle nalezené keramiky lze srub datovat do 10. století. Nebyly zjištěny žádné jamky po kulech, a proto šlo s velkou pravděpodobností o stavbu srubovou, jak to dokazují i nalezené zbytky trámů.

model mezolitické chaty

model slovanského srubu

! Pokusíš se podle obrázků sám zakreslit mezolitickou chatu a slovanský srub?

HRADIŠTNÍ OPEVNĚNÍ

Na základě výzkumu valu v roce 1949 lze zrekonstruovat podobu hradištního opevnění. Přední i zadní stěnu opevnění tvořilo dřevěné pažení zapřené kůly. Prostor mezi nimi byl vyplněn komorami s hlínou a kamením. Vnitřek zdi byl hustě provázán dřevěnými rošty. Před hradbou byl vyhlouben příkop.

? 5. Dokážeš podle popisu nakreslit hradištní opevnění a udělat tzv. kresebnou rekonstrukci?

Výsledky archeologického výzkumu naznačují, že se mohlo jednat o **gotický** hrad. Další písemná zmínka o hradu je z poloviny 15. století. Roku 1447 došlo k vyplenění a poničení hradu spojenými vojsky okolních měst. Hrad byl při obnově přestavěn v **renesančním** stylu. V letech 1739–1756 došlo k přestavbě sídla na **barokní** zámek. Roku 1865 došlo k **novogotické** přestavbě původní barokní zámecké kaple. Dnešní podobu získal zámek v 90. letech 19. století.

Mnohé památky zdánlivě zanikají přestavbou, jak to dokládá doubský zámček. Z původního hradu je patrná pouze kaple postavená na základech okrouhlé bašty. Hrad prošel čtyřmi významnými stavebními slohy zmiňovanými v textu.

? 9. V jakém slohu byly postaveny stavby na obrázcích? Znáš jejich názvy?

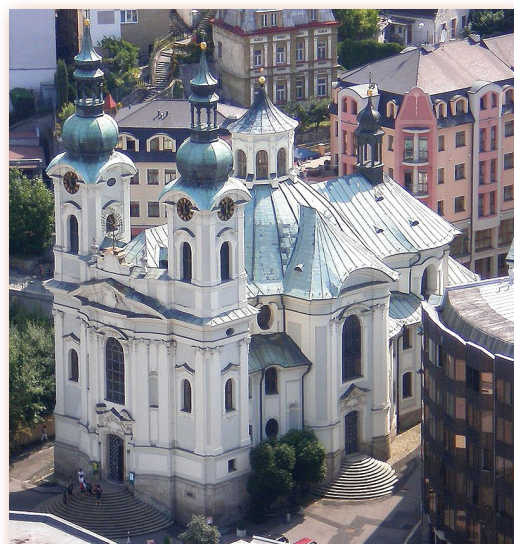
1.

2.

3.

4.

1.

2.

3.

4.

II zastávka

bývalá restaurace Svatý Linhart

Lesní restaurace Svatý Linhart tradičně patřila mezi nejproslulejší turistické cíle v Karlových Varech a byla v provozu více než 150 let. Původně se zde těžila cihlářská hlína a po jejím vytěžení dalo město pozemek do pronájmu. Restaurace nebyla žádným exkluzivním podnikem, šlo spíše o selský hostinec, který původně sloužil potřebám cihlářských dělníků.

- ? 10. Vzpomeneš si, které slavné české osobnosti jsme zmínili v souvislosti s jejich návštěvou restaurace Svatý Linhart? Co o nich víš?**
.....
.....

II zastávka

Lokalita: kostel sv. Linharta (GPS: 50°12'33.567"N, 12°50'59.757"E)

Původně opevněný, pozdně románský kostel sv. Linharta se hřbitovem stál na návrší nad zaniklou středověkou osadou Obora (Thiergarten). Kostel se poprvé připomíná již roku 1246, kdy jej daroval král Václav I. řádu křižovníků s červenou hvězdou. V druhé polovině 14. století se ves Obora s kostelem stala majetkem nově založeného města Karlovy Vary.

- ? 11. Z jaké doby pochází první zmínka o kostele sv. Linharta?**
a) 11. století
b) 12. století
c) 13. století

+ ARCHEOLOGICKÝ PRŮZKUM

Archeologické práce v kostele byly karlovarským muzeem zahájeny v roce 1989, kdy se na základě sond stanovily úrovně podlah a zároveň ověřil stav interiéru. V dalším roce probíhalo odstraňování sutě v interiéru a začistištění vykopané plochy na úroveň podlahy. Ta byla tvořena maltovou vrstvou se čtvercovými cihlovými dlaždicemi.

- ? 12. Staň se na chvíli archeologem a pokus se zakreslit půdorys kostela sv. Linharta podle popisu.**

POPIS: Kostel má jednoduchý půdorys, pravoúhlou obdélnou loď o rozměrech 12,5 × 10 m, na kterou na východě navazuje pravoúhlý presbytář o rozměrech 8 x 8 m. Zdivo dosahuje šířky 1,2 m. Kostel měl dva vchody, hlavní se nacházel na severní straně a jižní vedl na přilehlý hřbitov.

- ? 13. Do plánu zakresli světové strany a další části kostela.**

+ V roce 1991 byl v prostoru rozbitého hlavního oltáře nalezen hrob mladé ženy ležící na levém boku ve skrčené poloze. Archeologický výzkum pak pokračoval na jižní straně kostela, kde byl kostrovými nálezy potvrzen středověký hřbitov. V prostorách kostela byly také nalezeny votivní figurky.

místo pro tvůj plán

14. Zkusíš do vytvořeného plánu kostela zakreslit uvedené nálezy? Odhadneš, k čemu mohly sloužit votivní figurky?

15. Co představují další nalezené předměty na fotografii? Odhadneš, k čemu sloužily?

votivní figurky

16. Vzpomeneš si, která významná osobnost Karlových Varů určila ve 2. polovině 18. století přítomnost vřídlovce ve zdivu kostela?

Řekli jsme si, že hřbitovní kostel sv. Linharta stál na návrší za vsí **Obora**. Počátky Karlových Varů jsou spojovány právě s touto vsí, která se dříve nazývala Thiergarten. Byla pravděpodobně vsí v lovecké oboře, která patřila královskému hradu Lokti.

? 17. Byla ves Obora starší než Karlovy Vary?

.....

? 18. Z jakého důvodu ves a tvrz zanikly?

.....

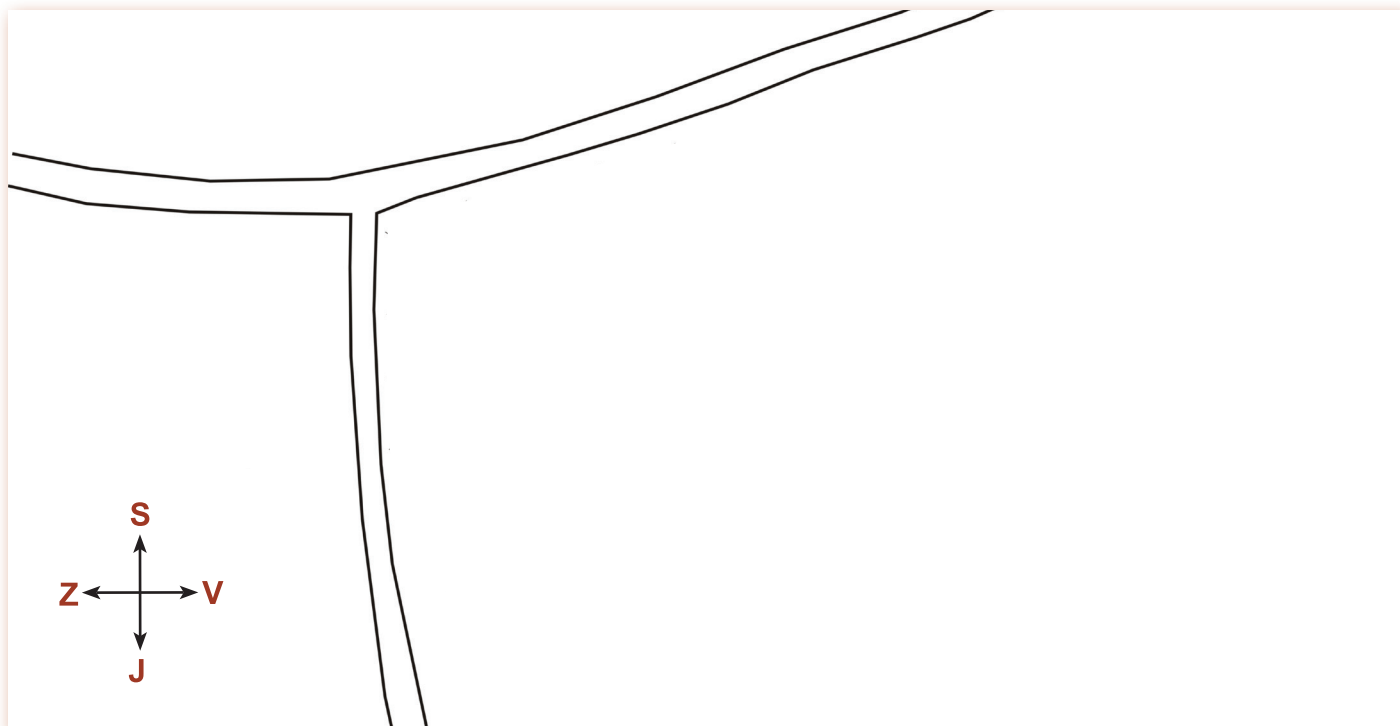
.....

Kojata si poblíž vsi Obora vybudoval své sídlo v podobě tvrze, která je v terénu dodnes patrná. Na starých mapách bývá označována jako **Kellerberg**. Z dochovaných pozůstatků můžeme usuzovat, že tvrz stála na nevýrazném pahorku a byla zejména z jižní a západní strany chráněna mohutným příkopem, který mohl být zavodňován potokem.

? 19. Proč se sídlo nazývalo Kellerberg?

.....

? 20. Protože jsi již zkušeným archeologem, zkus zakreslit podle popisu polohu tvrze a okolí.

Závěr: Pokud jsi pozorně řešil všechny uložené úkoly, dokážeš si představit práci archeologa. Jeho úkolem je najít souvislosti o osidlování a o životě našich předků. Na výletě jsi poznal zajímavé lokality, kde prokazatelně existovala lidská obydlí. Víme již, že zde proběhl archeologický výzkum a byly nalezeny odkazy našich předků.